

Tadeusz Skoczek

Słowo wstępne

Niepodległość i Pamięć 22/2 (50), 5-6

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Słowo wstępne

Kolejny numer kwartalnika humanistycznego „Niepodległość i Pamięć” poświęcić pragniemy, w dużej części, tematyce syberyjskiej. Kończymy właśnie bardzo ważny dla polskiego muzealnictwa etap rewitalizacji substancji zabytkowej dawnego carskiego więzienia.

Muzeum X Pawilonu powołano w 1963 roku, przy okazji obchodów 100-lecia Powstania Styczniowego. Przez następne sześć lat przygotowywano ekspozycję. W 2013 roku, mając na względzie 150. rocznicę styczniowego zrywu, rozpoczęto gruntowną rewitalizację i remont X i XI Pawilonu Cytadeli Warszawskiej, dziedzińca i dróg dojazdowych, drogi straceń, Bramy Bielańskiej i Działobitni. W ciągu dwóch lat prace zostaną zakończone.

Przed nami następne ważne działania. Na początek proponujemy zupełnie nową aranżację wystawy monograficznej obrazów Aleksandra Sochaczewskiego, malarza syberyjskiej katorgi. Po wielu latach opieki nad tą kolekcją, w ramach depozytu z Muzeum Warszawy, powstała szansa pozyskania tego cennego zbioru na własność Muzeum Nieodległości. Pozwoli to na podjęcie kompleksowych prac konserwatorskich, przyjęcie nowoczesnego projektu oświetlenia oraz na pozyskanie środków na uzupełnienie kolekcji. Powstanie też, jeszcze w ramach obecnego Regionalnego Projektu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 6.1, możliwość podjęcia działań promocyjnych, polegających na zredagowaniu i wydaniu albumu wszystkich prac Aleksandra Sochaczewskiego.

W dalszej kolejności powstaną scenariusze kolejnych wystaw stałych w X Pawilonie. W numerze 3–4: 47–48 naszego kwartalnika z 2014 roku opublikowaliśmy *Zarys koncepcji merytorycznej ekspozycji stałej w Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej* Jerzego Wągródzkiego, materiał zawierający opis projektowanej ekspozycji głównej zatytułowanej *Więźniowie X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej*. Obecnie publikujemy podobny materiał przygotowany przez Annę Milewską-Młynik, zarys scenariusza nowej wystawy pod nazwą *Sybiracy 1940–1956*.

Ostatnie dni przynoszą nowe interesujące informacje związane z zagospodarowaniem obszaru całej Cytadeli Warszawskiej. Premier Ewa Kopacz ogłosiła decyzję o utworzeniu w tym miejscu swoistego zagłębia muzealnego. Oto komunikat zaczerpnięty ze strony Muzeum Historii Polski:

Jak poinformowało Centrum Informacyjne Rządu „po rozważeniu wszystkich dotychczas branych pod uwagę rozwiązań zdecydowano, że nowy gmach powstanie na terenie Cytadeli Warszawskiej w zespole muzealnym, do którego należą: już istniejące Muzeum X Pawilonu, budowane Muzeum Katyńskie oraz Muzeum Wojska Polskiego, którego wznoszenie właśnie się rozpoczyna. Muzeum Historii Polski zajmie główne miejsce w kompleksie”.

W komunikacie CIR-u czytamy, że „zapewnienie finansowania kosztów budowy pozwala planować otwarcie gmachu na 11 listopada 2018 roku”. Według planów powstanie w Warszawie „Cytadela Muzeów” – miejsce otwarte dla wszystkich, w tym również niedostępny do tej pory ogromny zespół fortyfikacji.

Komunikat podaje ponadto, że oprócz strony rządowej: minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego – Małgorzata Omilanowska, wiceminister Obrony Narodowej – Maciej Jankowski, rzecznik rządu – Małgorzata Kidawa-Błońska, w spotkaniu wzięli udział także: dyrektor Muzeum Historii Polski – Robert Kostro, przedstawiciele Stowarzyszenia Przyjaciół Muzeum Historii Polski: prezes dr Magdalena Gawin i dr Kazimierz Wóycicki, Rady MHP: prof. Henryk Samsonowicz i prof. Andrzej Friszke.

Zabrakło przedstawicieli Samorządu Województwa Mazowieckiego, organizatora Muzeum Niepodległości, którego oddziałem jest Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej.

Pomijając sprawy niezręczności i kurtuazji warto stwierdzić, że projekt jest w warstwie ideowej interesującym i słusznym. Jeśli nie jest on wynikiem jedynie przedwyborczych akcji i deklaracji, można będzie niebawem stwierdzić, że wzgórze posiadające przez lata złowieszczą sławę stanowić może miejsce autentycznej pamięci narodowej. Pozostaną do omówienia szczegóły związane z funkcjonowaniem poszczególnych instytucji kultury. Od wielu miesięcy mówi się głośno o konieczności konsolidacji i przekazania Muzeum Wojska Polskiego z Ministerstwa Obrony Narodowej w zarząd do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Warto jeszcze raz przypomnieć, że Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej jest instytucją kultury Samorządu Województwa Mazowieckiego.

Tadeusz Skoczek